

PM 2005 RVIII (Dnr 303-1010/2005)

**Samordnad kontroll av miljökvalitetsnormerna för utomhusluft
- Rapport från Naturvårdsverket**

Remiss från Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet

Förlängd remisstid till 29 juni 2005

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Som svar på remissen "Samordnad kontroll av miljökvalitetsnormerna för utomhusluft" översänds och återopas denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Viviann Gunnarsson anför följande.

Bakgrund

Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet har remitterat Naturvårdsverkets rapport "Samordnad kontroll av miljökvalitetsnormerna för utomhusluft" (Rapport 5407), *bilaga*, till Stockholms stad för yttrande. Staden har tidigare yttrat sig i frågan (dnr 303-2613/2004) genom att besvara Naturvårdsverkets remiss av rapporten "Samordnad kontroll av miljökvalitetsnormerna för utomhusluft" i augusti 2004.

Miljökvalitetsnormer infördes i miljöbalken år 1999 för skydd av människors hälsa och miljö. Syftet var också att skapa ett juridiskt styrmedel för att kunna nå lokala, regionala, nationella och internationella miljömål och för att kunna genomföra EU:s direktiv för luftkvalitet och andra ändamål. Förordningen om miljökvalitetsnormer för utomhusluft föreskriver att kommunerna har ansvar för kontrollen av miljökvalitetsnormerna i tätorter. Kommunerna skall göra de mätningar och beräkningar som behövs för att kunna bedöma om miljökvalitetsnormer för olika ämnen är uppfyllda. Om halterna överskrider en miljökvalitetsnorm kan kommunerna bli skyldiga att ta fram ett åtgärdsprogram. Det har visat sig att fler än hälften av de svenska kommunerna har problem att klara miljökvalitetsnormen för partiklar (PM 10). Även kvävedioxid, bensen och de kommande miljökvalitetsnormerna för ozon och PAH kan bli svåra att klara för ett betydande antal kommuner. Däremot har knappast någon kommun problem att klara miljökvalitetsnormerna för kolmonoxid, svaveldioxid och bly.

Naturvårdsverkets förslag syftar till att skapa en samordnad struktur för mätningar och rapportering som skall innebära en mer kostnadseffektiv kontroll av miljökvalitetsnormerna för luftkvaliteten i tätorter. Syftet är också att säkerställa att datarapporteringen fyller såväl lokala, regionala, nationella som internationella behov. Förslaget innebär vidare att kommunerna får ett fortsatt ansvar för kontrollen av luftkvaliteten i tätorter för att bedöma om miljökvalitetsnormerna uppfylls. En viktig förändring är dock att kontrollen regleras av ett regionalt luftövervakningsprogram som tas fram av länsstyrelsen i samråd med kommunerna. Framtagandet av det regionala programmet och genomförandet av kontrollen kan dock delegeras till ett luftvårdsförbund. Länsstyrelsen är dock ytterst ansvarig för övervakningen. Avsikten med de regionala luftövervakningsprogrammen är att skapa förutsättningar för en förbättrad, mer kostnadseffektiv och

rättvis kontroll än i nuläget. Viktigt för kommunerna är att väl fungerande regionala luftövervakningsprogram kommer att innebära betydligt minskade mätkrav och därmed avsevärt minskade kostnader för kontrollen.

Remisser

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och gatu- och fastighetsnämnden för synpunkter.

Stadsledningskontoret ställer sig bakom förslaget om samordnad kontroll av miljökvalitetsnormerna för utomhusluft. Vidare anser stadsledningskontoret att länsstyrelsernas kostnader ska bäras av staten och att länsstyrelsens uppgifter även omfattar arbete med inrapportering till EU och andra internationella organ.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ställer sig positiv till förslaget om samordnad kontroll av miljökvalitetsnormer för utomhusluft.

Stadsbyggnadsnämnden och gatu- och fastighetsnämnden anser att förslaget om samordnad kontroll av miljökvalitetsnormer för utomhusluft är bra då det förstärker insatserna på området samt anför vidare att staten borde delta ekonomiskt på ett tydligare sätt.

Mina synpunkter

Stockholm ställer sig positiv till förslaget om samordnad kontroll av miljökvalitetsnormerna för utomhusluft som förstärker insatserna på området. Det är bra att luftmättningsfrågor uppmärksammas med anledning av att alla kommuner inte har egna planer eller mätverksamhet för kontroll av luftföroreningsläget. Det är viktigt att arbetet förbättras så att det genomförs riktiga mätningar i alla kommuner.

De framlagda förslagen i utredningen passar väl i det arbete som staden i dagsläget redan bedriver tillsammans med övriga medverkande i Stockholms och Uppsala läns luftvårdsförbund. Förslaget om att lägga ansvaret på länsstyrelsen för att utarbeta regionala luftövervakningsprogram tillstyrks som grundmodell. Länsstyrelsen har sålunda ansvar för att få till stånd program, medan kommunerna har ansvar för att mätningar genomförs.

Vi konstaterar att luftvårdsförbundens roll tydligare lyfts fram i föreliggande rapport. Staden påpekade i remissvaret i augusti 2004 att det är av största vikt att luftvårdsförbund kan ges delegation att utföra arbetet. Möjligheten till delegation av respektive uppgift till ett luftvårdsförbund förutsätts finnas med i lagstiftningen om förbundet omfattar alla kommuner i ett län. Stora kostnadsbesparingar åstadkoms genom samarbetet i förbunden för användare, system, miljö, hälsa och infrastruktur. I de fall luftvårdsförbund inte kommer till stånd är det viktigt att länsstyrelsen utformar program i nära samråd med berörda kommuner. Dessa synpunkter har inarbetats i rapporten.

Utredningen föreslår att Naturvårdsverket fortsätter att ansvara för rapporteringen till EU. I det sammanhanget är det viktigt att återrapporteringen till kommunerna fungerar väl, så att de snabbt kan vidta nödvändiga åtgärder.

Utredningen fastslår att en samordnad kontroll av utomhusluften enligt förslaget innebär en kostnadsökning för länsstyrelserna på 9,3 mnkr årligen. Detta ska jämföras med en bedömd kostnadsminskning för kommunerna på ca 28 mnkr årligen med hjälp av länsstyrelsernas samordningsarbete. Kostnadsminskningen erhålls under förutsättning att kommunerna utan länsstyrelsernas samordning uppfyller kraven på mätning och övervakning av luftkvalitetsnormerna. Vi ser inte en beräknad framtida kostnadsminskning som en reell besparing, varför kommunerna inte kan förväntas bidra till länsstyrel-

sernas kostnadsökning med medel från de framtida beräknade kostnadsminskningarna. Genom väl utformade luftövervakningsprogram finns förutsättningar att begränsa mät-kostnaderna. När det gäller mätningar och analyser för att studera effekter av förslag till åtgärder för utsläppsminskningar kommer det att krävas ett digert arbete eftersom detta till stor del rör kunskapsuppbyggnad genom forskning. I detta arbete måste staten som ansvarig för forskning stå för finansieringen.

Luftföroreningars betydelse för folkhälsan har påvisats i flera undersökningar. Information till allmänheten om luftföroreningar bör därför ingå i övervakningsprogrammen. Allmän information bör utarbetas och bekostas av staten genom något eller några av dess organ. Särskild information kommer dessutom att krävas då övervakningsprogram kopplas ihop med åtgärdsprogram för att minska utsläppen av luftföroreningar. Vidare bör understrykas att när det gäller diffusa utsläpp beräknas alla vägar med mer än 50.000 fordon/dygn ha överskridanden vad gäller PM 10. Det finns därför anledning att, som påpekas i utredningen, studera hur stor del av verksamheten som skall finansieras av väverket. I utredningen har också lämnats förslag på externa finansiärer som energianläggningar. Rederier vars fartyg anlöper hamnar i regionen skulle kunna bli aktuella i det sammanhanget.

Jag föreslår med hänvisning till vad som ovan anförts att kommunstyrelsen beslutar följande

Som svar på remissen ”Samordnad kontroll av miljökvalitetsnormerna för utomhus-luft” översänds och återopas denna promemoria.

Stockholm den 1 juni 2005

VIVIANN GUNNARSSON

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Sten Nordin* (båda m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Det finns skäl att vara skeptisk till de specifika nivåer som fastslagits som gällande miljökvalitets-normer. Likafullt är det positivt att kontrollen av dessa fastslagna normer samordnas då detta totalt sett innebär en kostnadsminskning för kontrollverksamheten.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av *Kristina Axén* och *Mikael Söderlund* (båda m), *Lotta Edholm*, *Ulf Fridebäck* och *Abit Dundar* (alla fp) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet har remitterat Naturvårdsverkets rapport ”Samordnad kontroll av miljökvalitetsnormerna för utomhusluft” till Stockholms stad för yttrande. Miljökvalitetsnormer infördes i miljöbalken år 1999 för skydd av människors hälsa och miljö. Förordningen om miljökvalitetsnormer för utomhusluft föreskriver att kommunerna har ansvar för kontrollen av miljökvalitetsnormerna i tätorter. Kommunerna skall göra de mätningar och beräkningar som behövs för att kunna bedöma om miljökvalitetsnormer för olika ämnen är uppfyllda. Om halterna överskrider en miljökvalitetsnorm kan kommunerna bli skyldiga att ta fram ett åtgärdsprogram.

Naturvårdsverkets förslag syftar till att skapa en samordnad struktur för mätningar och rapportering som skall innebära en mer kostnadseffektiv kontroll av miljökvalitetsnormerna för luftkvaliteten i tätorter. Syftet är också att säkerställa att datarapporteringen fyller såväl lokala, regionala, nationella som internationella behov. Förslaget innebär vidare att kommunerna får ett fortsatt ansvar för kontrollen av luftkvaliteten i tätorter för att bedöma om miljökvalitetsnormerna uppfylls. En viktig förändring är dock att kontrollen regleras av ett regionalt luftövervakningsprogram som tas fram av länsstyrelsen i samråd med kommunerna. Framtagandet av det regionala programmet och genomförandet av kontrollen kan dock delegeras till ett luftvårdsförbund, länsstyrelsen är dock ytterst ansvarig för övervakningen.

REMISSER

Ärendet har remitterats miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, gatu- och fastighetsnämnden och stadsledningskontoret för synpunkter

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade den 26 april 2005 att tillstyrka förslagen i Naturvårdsverkets rapport Samordnad kontroll av miljökvalitetsnormer för utomhusluft samt att återopa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande den 11 april 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget om samordnad kontroll av miljökvalitetsnormer för utomhusluft.

Det är bra att luftmättningsfrågorna kommer upp till genomlysning eftersom alla kommuner inte har någon egen plan eller mätverksamhet för kontroll av luftföroreningsläget. De framlagda förslagen i utredningen passar väl i det arbete som staden i dagsläget redan bedriver tillsammans med övriga aktörer i Stockholms och Uppsala läns luftvårdsförbund.

Till skillnad från Naturvårdsverkets tidigare remitterade rapport lyfts de idag väl fungerande luftvårdsförbunden fram tydligare i föreliggande rapport. Det är enligt förvaltningens mening av största vikt att dessa förbund kan fortsätta sitt arbete. I de fall luftvårdsförbund inte kommer till stånd är det däremot viktigt att Länsstyrelsen utformar program i nära samråd med berörda kommuner. Möjligheten till delegation av respektive uppgift till ett luftvårdsförbund förutsätts finnas med i lagstiftningen om förbundet omfattar alla kommuner i ett län. Stora kostnadsbesparingar åstadkoms genom samarbetet i förbunden för användare, system, miljö, hälsa och infrastruktur.

Med väl utformade luftövervakningsprogram bestående av mätningar, utsläppsdata-baser och spridningsmodeller kan bra beslutsunderlag tas fram som i sin tur påverkar val av åtgärder och som kan påverka den kommunala planeringen i syfte att minska halterna av luftföroreningar. Bra information om luftkvalitet till allmänheten möjliggörs, vilket också är en förutsättning för att

uppfylla kraven i konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslut och rätten till överprövning av miljöfrågor (den s k Århuskonventionen).

Naturvårdsverket föreslår att en nationell luftsamrådsgrupp bildas, där representanter för län, kommuner, Vägverket, Boverket, Energimyndigheten, Sjöfartsverket och möjligen några större verksamhetsutövare ingår. Förvaltningen välkomnar detta förslag som skapar förutsättningar för metod- och kunskapsuppbyggnad på regional och lokal nivå samtidigt som de centrala myndigheterna kontinuerligt får inblick i förutsättningarna för utvärdering av miljökvalitetsnormer på lokal nivå. Förvaltningen deltar också gärna i ett sådant sammanhang.

I övrigt hänvisar förvaltningen till det tjänsteutlåtande som sammanställdes av Stadsledningskontoret i aug 2004 och lämnades som stadens svar på Naturvårdsverkets remiss av rapporten Samordnad kontroll av miljökvalitetsnormer för utomhusluft.

Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 11 maj 2005 att som svar på remissen till kommunstyrelsen överlämna och återropa gatu- och fastighetskontorets och stadsbyggnadskontorets gemensamma tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av *Cecilia Obermüller* (mp) enligt följande.

Staden bör självfallet inte skjuta ifrån sig sitt moraliska och ekonomiska ansvar vad avser att skydda befolkningens liv och hälsa. Som vanligt ser SLK enbart till ekonomiska aspekter.

Biltrafiken är det stora hotet mot staden och att trängselavgifterna är ett steg i rätt riktning borde omnämnas. Kommunens ansvar att informera allmänheten om aktuella luftföroreningshalter ser man mycket lite av. Här behöver rejäla satsningar göras.

Gatu- och fastighetsnämnden beslutade den 26 april 2005 att i huvudsak godkänna gatu- och fastighetskontorets och stadsbyggnadskontorets gemensamma tjänsteutlåtande som svar på remissen, att ge kontoret i uppdrag att återkomma till nämnden med förslag på konkreta och snabba åtgärder för att minska halterna av partiklar på de gator där miljökvalitetsnormerna överskrids samt att därutöver anföra följande:

Halterna av hälsofarliga partiklar på många av stadens gator är högre än tillåtet enligt de lagstadgade miljökvalitetsnormerna. Åtgärder måste därför snarast vidtas för att sänka partikelhalterna längs dessa gator. Kontoret ska därför skyndsamt återkomma till nämnden med förslag på konkreta och snabba åtgärder för att minska halterna av partiklar på de gator där miljökvalitetsnormerna överskrids.

Gatu- och fastighetskontorets och stadsbyggnadskontorets gemensamma tjänsteutlåtande daterat den 6 april 2005 har i huvudsak följande lydelse.

SAMMANFATTNING

Regeringen har översänt naturvårdsverkets redovisning av ovannämnda uppdrag. Staden har innan naturvårdsverket lämnade redovisningen till regeringen fått yttra sig genom en tjänstemannaskrivelse från stadsledningskontoret till naturvårdsverket över ett förslag till redovisning. Föreliggande redovisning från naturvårdsverket skiljer sig inte särskilt mycket från det förslag som staden yttrade sig över. Kontoret anser att finansieringen för mätningar av långdistanstransporterade luftföroreningar bör bestridas av staten genom bidrag till kommuner och luftvårdsförbund samt att mer medel bör avsättas till forskning om utomhusluft-föroreningar- åtgärder.

Föreliggande remiss

Den av miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet nu översända redovisningen skiljer sig inte i någon större grad från det förslag som kontoret lämnade synpunkter på under förra sommaren 2004. Kommunerna får fortsatt ansvar för kontroll av miljökvalitetsnormerna och länsstyrelsen för samordning i respektive län med en skyldighet att upprätta regionalt luftövervakningspro-

gram. Länsstyrelsen kan dock uppdra åt ett luftvårdsförbund att ta fram nämnda program. I programmet anges hur mätningar och beräkningar skall ske samt på vilka platser mätningar av luftkvaliteten skall ske. Finansiering av verksamheten skall regleras och om det finns ett luftvårdsförbund skall alla de kommuner som överskrider eller riskerar att överskrida normerna bidra till finansieringen. Länsstyrelsens kostnader för tillsyn och rapportering till berörda myndigheter föreslås inte belasta kommunerna. Med ett regionalt luftövervakningsprogram skapas förutsättningar för en mer kostnadseffektiv och rättvis kontroll än i nuläget då många kommuner inte genomför den mät och kontrollverksamhet som förutsatts i lagstiftningen.

I redovisningen påtalas behov av ytterligare utredningar om dels principer hur föreningarna exempelvis utsläpp från fordonstrafik, sjöfart och vedeldning skall delta i finansieringen av luftövervakningssystemet dels hur de kommuner som inte följer lagstiftningen skall förmås att ombesörja kontrollen av miljökvalitetsnormerna för utomhusluft.

Kontorets synpunkter

I staden överskrider miljökvalitetsnormerna för NO₂ och PM 10 på flera gatuavsnitt, vilket resulterat i ett uppdrag från regeringen till Stockholms länsstyrelse att utarbeta åtgärdsprogram. Detta program har till en del fastställts av regeringen varvid ett antal åtgärder pekats ut där kommunerna i länet får uppgifter och ansvar. Kontoret avser att senare återkomma till nämnden i denna del.

I det fortsatta luftkontrollen av utomhusluften har luftvårdsförbundet en viktig uppgift inte minst för att verifiera de åtgärder som blir följden av åtgärdsprogrammet. Kontoret anser att luftvårds-samarbetet fungerar bra.

De ändringsförslag som läggs fram i redovisningen förstärker insatserna på området och är därför bra. En av de synpunkter som framförts i yttrandet till naturvårdsverket, och som inte tagits med i här föreliggande redovisning, gäller statlig delfinansiering av kontrollverksamheten. Forskningsuppgifter och långdistanstransporterade föroreningar är områden där kommunerna och luftvårdsförbunden har svårt att påverka. Staten borde därför ekonomiskt delta i på dessa områden på tydligare sätt dels genom bidrag till kommuner och luftvårdsförbund för de kostnader som övervakningen i denna del står för dels initiera och bekosta forskning om utomhusluft - föroreningar - åtgärder i större omfattning. Luftföroreningarnas inverkan på folkhälsan och då kanske särskilt för barn i tätortsmiljö är viktig. Kontoret får i övrigt återropa stadsledningskontorets ovannämnda yttrande till naturvårdsverket.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 28 april 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Naturvårdsverket har fått i uppdrag av regeringen att ta fram förslag som kan underlätta arbetet för kommunerna med att kontrollera efterlevnaden av miljökvalitetsnormerna för utomhusluft. Genom en enkät, en workshop och en referensgrupp har Naturvårdsverket fått synpunkter om vad kommunerna, länsstyrelserna, luftvårdsförbunden och statliga myndigheter främst ser som angeläget att förbättra. Rapporten i sin helhet finns att hämta som pdf-dokument på Naturvårdsverkets hemsida www.naturvardsverket.se/bokhandeln/. Skriv "samordnad kontroll" i sökrutan.

Rapporten i sammanfattning

Miljökvalitetsnormer infördes i miljöbalken år 1999 för skydd av människors hälsa och miljö. Syftet var också att skapa ett juridiskt styrmedel för att kunna nå lokala, regionala, nationella och internationella miljömål, och för att kunna genomföra EU:s direktiv för luftkvalitet och andra ändamål.

Förordningen om miljökvalitetsnormer för utomhusluft föreskriver att kommunerna har ansvar för kontrollen av miljökvalitetsnormerna i tätorter. Kommunerna skall göra de mätningar och beräkningar som behövs för att kunna bedöma om miljökvalitetsnormer för olika ämnen är uppfyllda. Om halterna överskrider en miljökvalitetsnorm kan kommunerna bli skyldiga att ta

fram ett åtgärdsprogram. Det har visat sig att fler än hälften av de svenska kommunerna har problem att klara miljökvalitetsnormen för partiklar (PM10). Även kvävedioxid, bensen och de kommande miljökvalitetsnormerna för ozon och PAH kan bli svåra att klara för ett betydande antal kommuner. Däremot har knappast någon kommun problem att klara miljökvalitetsnormerna för kolmonoxid, svaveldioxid och bly.

Naturvårdsverkets förslag syftar till att skapa en samordnad struktur för mätningar och rapportering som skall innebära en mer kostnadseffektiv kontroll av miljökvalitetsnormerna för luftkvaliteten i tätorter. Syftet är också att säkerställa att datarapporteringen fyller såväl lokala, regionala, nationella som internationella behov.

Förslaget innebär vidare att kommunerna får ett fortsatt ansvar för kontrollen av luftkvaliteten i tätorter för att bedöma om miljökvalitetsnormerna uppfylls. En viktig förändring är dock att kontrollen regleras av ett regionalt luftövervakningsprogram som tas fram av länsstyrelsen i samråd med kommunerna. Framtagandet av det regionala programmet och genomförandet av kontrollen kan dock delegeras till ett luftvårdsförbund, länsstyrelsen är dock ytterst ansvarig för övervakningen.

Avsikten med de regionala luftövervakningsprogrammen är att skapa förutsättningar för en förbättrad, mer kostnadseffektiv och rättvis kontroll än i nuläget. Viktigt för kommunerna är att väl fungerande regionala luftövervakningsprogram kommer att innebära betydligt minskade mätkrav och därmed avsevärt minskade kostnader för kontrollen.

Luftvårdssamarbetet i Stockholmsregionen

Stockholm stad ingår i Stockholms och Uppsala läns luftvårdsförbund, som omfattar två lands-ting och 31 kommuner samt ett antal statliga verk och företag. Förbundet samarbetar även med länsstyrelserna i Stockholm och Uppsala. De operativa luftmätningarna och analyserna av luft ombesörjs av SLB-analys som är en enhet inom Stockholms miljöförvaltning. Ett samarbete finns även med Stockholms universitet (Institutet för tillämpad miljöforskning) för utveckling av mätmetoder m.m.

I staden överskrider miljökvalitetsnormerna för NO₂ och PM 10 på flera gatuavsnitt, vilket resulterat i ett uppdrag från regeringen till Stockholms länsstyrelse att utarbeta åtgärdsprogram. Även i detta sammanhang har det varit värdefullt med ett brett samarbete mellan kommuner, länsstyrelse, vägverket och övriga berörda organ för att arbeta fram förslag till åtgärder för att minska halterna.

Stadsledningskontorets synpunkter

Stadsledningskontoret ställer sig bakom förslaget om samordnad kontroll av miljökvalitetsnormerna för utomhusluft i likhet med stadens övriga remissinstanser. Stadsledningskontoret konstaterar vidare att en skillnad finns i föreliggande skrivelse jämfört med Naturvårdsverkets skrivelse 2004. Stadsledningskontoret vill med anledning av detta göra följande påpekanden.

Stockholm stad anser att det är bra att luftmättningsfrågor uppmärksammas med anledning av att alla kommuner inte har egna planer eller mätverksamhet för kontroll av luftföroreningsläget. De framlagda förslagen i utredningen passar väl i det arbete som staden i dagsläget redan bedriver tillsammans med övriga medverkande i Stockholms och Uppsala läns luftvårdsförbund.

Förslaget om att lägga ansvaret på länsstyrelsen för att utarbeta regionala luftövervakningsprogram tillstyrks som grundmodell. Länsstyrelsen har sålunda ansvar för att få till stånd program medan kommunerna har ansvar för att mätningar genomförs. Det ter sig därvid naturligt med samarbete mellan berörda organ.

Stadsledningskontoret konstaterar att luftvårdsförbundens roll tydligare lyfts fram i föreliggande rapport. Staden påpekade i remissvaret i augusti 2004 att det är av största vikt att luftvårdsförbund kan ges delegation att utföra arbetet. Möjligheten till delegation av respektive uppgift till ett luftvårdsförbund förutsätts finnas med i lagstiftningen om förbundet omfattar alla kommuner i ett län. Stora kostnadsbesparingar åstadkoms genom samarbetet i förbunden för användare, system, miljö, hälsa och infrastruktur. I de fall luftvårdsförbund inte kommer till stånd är det däremot viktigt att Länsstyrelsen utformar program i nära samråd med berörda kommuner. Stadsledningskontoret noterar att dessa synpunkter inarbetats i rapporten.

Utredningen fastslår att en samordnad kontroll av utomhusluften enligt förslag innebär en kostnadsökning för länsstyrelserna på 9,3 mnkr årligen.

Detta ska jämföras med en bedömd kostnadsminskning för kommunerna på ca. 28 mnkr årligen med hjälp av länsstyrelsernas samordningsarbete. Kostnadsminskningen erhålls under förutsättning att kommunerna utan länsstyrelsernas samordning uppfyller kraven på mätning och övervakning av luftkvalitetsnormerna. Stadsledningskontoret ser inte en beräknad framtida kostnadsminskning som en reell besparing varför kommunerna inte kan förväntas bidra till länsstyrelsernas kostnadsökning med medel från de framtida beräknade kostnadsminskningarna.

Genom väl utformade luftövervakningsprogram finns förutsättningar att begränsa mätkostnaderna. När det gäller mätningar och analyser för att studera effekter av förslag till åtgärder för utsläppsminskningar kommer det att krävas ett digert arbete eftersom detta till stor del rör kunskapsuppbyggnad genom forskning. I detta arbete måste staten som ansvarig för forskning bistå finansieringen. Det skall dessutom påpekas att luftföroreningar med bakgrundskaraktär kommer från källor i andra länder, vilka inte kan påverkas av kommunala intressenter i luftvårdsförbund varför även detta leder till att staten ska vara medfinansär.

Luftföroreningars betydelse för folkhälsan har påvisats i flera undersökningar. Information till allmänheten om luftföroreningar bör därför ingå i övervakningsprogrammen. Kostnader för allmän information bör utarbetas och bekostas av staten genom något eller några av dess organ. Särskild information kommer dessutom att krävas då övervakningsprogram kopplas ihop med åtgärdsprogram för att minska utsläppen av luftföroreningar. Vidare bör understrykas att när det gäller diffusa utsläpp beräknas alla vägar med mer än 50.000 fordon/dygn ha överskridanden vad gäller PM 10. Det finns därför anledning att, som påpekas i utredningen, studera hur stor del av verksamheten som skall finansieras av vägverket. I utredningen har också givits förslag på externa finansärer som energianläggningar, i detta sammanhang bör också rederier vars fartyg anlöper hamnar i regionen tas under beaktande.

Sammanfattningsvis anför stadsledningskontoret att länsstyrelsernas kostnader ska bäras av staten mot bakgrund av vad som ovan anförts och att länsstyrelsens uppgifter även omfattar arbete med inrapportering till EU och andra internationella organ.